

staaet denne Gjerning nærmest, sølt de Mangler, som paa flere Maader læbe derved. Trangen til en udvidet Højskole, hvor de unge Mennesker kunne fortsætte den Oplivelse og Oplærelse, som de have begyndt paa andre Maader eller paa andre Højskoler, — denne Trang i Forbindelse med andre Betragtninger om vort Folkelivs Udvikling i det Hele have ogsaa ført til en Bevægelse, gaende direkte i Retning af Oprættelsen af en Statsanstalt, en udvidet Højskole som Statsanstalt, — i Sorø sagde flere, i Kjøbenhavn har Ministeren sagt. Der er i den Henseende indenfor de Mænds Kredts, som man kalder Højskolekredsen eller nærmere: Højskolefolket, en dobbelt Strømning. Der er dem, der mene, at det er vort Maal, at dertil skulle vi funde, at faae en saadan Højskole under Statens Auspicer under saa frie Former, som det under de forhaandenværende Forhold er muligt. Der er Andre, som mene, at det kunde blive en Fremtidsopgave for en Slægt efter os. Det lader man nu staa hen; men det, der ligger naturligt, for er, at Højskolen paa sin egen frivillige Grund søger at bygge videre for at tilfredsstille Trangen til udvidet Undervisning paa denne Maade. Hvor forskellige Ansuelser der alttaa indtil videre næres for Diebliffet ogsaa med Hensyn til selve dette Spørgsmaal, saa have de dog ikke været i den Forstand fjernere fra hinanden, end at de have kunnet forene sig om, at Trangen var saa nærværende, at det var ønskeligt at gjøre Noget strax, og de vedkommende Mænd, som have sat denne Sag i Bevægelse med Diskussion baade mundtlig og skriftligt i det sidste Aars Tid eller de to sidste Aar, have Alle forenet sig om at opforde Aftov Højskole til at nedlægge en blomstrende Karleskole, som dreves paa sædvanlig Maade, for udelukkende i de 7 Maanedes af Aaret at holde den saakaldte udvidede Højskole for unge Mennesker, der enten paa en Højskole eller paa anden Maade have faaet en passende Forberedelse iforveien, med Santykke til, at hvem der havde Lykt kunde ogsaa forblive der i Sommerhalvaaret og modtage yderligere Uddannelse enten i de Fag, de havde faaet Uddannelse i, eller i andre. De have forenet sig derom, og Undervisningen begyndte i Vinter paa denne Maade paa Aftov Højskole, selvsølgelig med betydelige Oproffelser dels derved, at man gav Slip paa den forrige langt heldigere pefunicære Stilling ved den almindelige Højskole med et meget stærkt Besøg, dels, idet der foranlediges Udgifter paa anden Maade til yderligere Bygningsforetagender og til nye Lærere, som naturligvis efter den Uddannelse, de burde have, maatte lønnes godt. Det er dette Forsøg, som Flertallet har ønske itide at komme imøde. Naar man indenfor Flertallet maa erkjende, haad der forøvrigt ligger i Sagens Natur, at et Forsøg kan paa flere Punkter være noget famlende, og at det først kan vise sit Udbytte efter to Aars Forløb, efter et helt Kursus, og forøvrigt først

efterhaanden som Kræfterne have øvet sig under de nye Forhold og have vundet den fornødne Erfaring, naar man maa erkjende dette indenfor Flertallets Kredts, som kan staa dette Spørgsmaal mere nær, er det faare vel forstaaeligt, at dette i forsøget Grad er Tilfældet baade fra den høitærede Ministers Side og fra vore ærede Medstanderes Side indenfor Udvalget. Smidertid har den Forhandling, vi have søt om denne Sag, ikke viist nogen Uvillie, tværtimod, den har viist Velvillie for Sagen selv saavel fra den høitærede Minister som fra vore ærede Kolleger, der høre til Mindretallet, og jeg vil sige, at hvis Saa-danne, om end med en vis Passivitet, saa dog velvillig udtalte, Ytringer fra disses Side ikke vare fremkomne, saa vilde jeg neppe have staaet som Medforslagsstiller af dette Forslag nu, thi jeg ønsker ikke, at dette Spørgsmaal i sin Begyndelse skulde fremsættes her som et Strids-spørgsmaal. Jeg tror hverken, at denne Sags Betydning i og for sig, eller det Haab, jeg har til den, vilde være tjent dermed, og heller ikke, at selve Skolen kunde være tjent dermed. Naar derfor Flertallet har stillet dette Forslag, saa er det for mit Vedkommende ikke blot Sagens egne Betydning, men jeg skylder at erklære, at det er den Maade, hvorpaa man, trods det, at man ikke har sluttet sig dertil, dog har udtalt sig fra Medstandernes Side om denne Sag, der har bestemt mig, og jeg tror flere af mine Meningsfæller, til at bringe Sagen frem. Jeg stal derfor anbefale denne Sag, og med hvilken Kritik man end ellers vil omtale denne Sag — det maa naturligvis ske efter de forskellige Ansuelser, man har — nærer jeg dog det Haab, at den høitærede Minister, naar Thinget billiger Flertallets Forslag, ikke vil modsætte sig at modtage denne Bevilling efter de Udtalelser, han er fremkommen med. Han har vel ikke ønsket denne Bevilling paa dette Tidspunkt, fordi Udskilligt for ham ved denne Sag ikke staaar aldeles klart, og afskilligt Andet var ham noget iveien, men han har jo udtalt sig saaledes, at han paa et senere Tidspunkt vilde ikke blot kunne gaa til en Bevilling for dette Tidrum, men ogsaa for et senere. Jeg stal endnu tilføie, at det, der har bidraget som Grund til at fremsøre denne Sag, er ogsaa den Omstændighed, at, skjøndt man har foreslaaet denne Bevilling til Højskolerne udvidet til 50,000 Kr., saa vil Aftov Højskole ikke kunne komme derind under for den udvidede Højskoles Vedkommende. — Med Hensyn til Forslaget under Nr. 39, som gaar ud paa, at Summen til fattige Elever ved Folkehøjskoler nedsettes fra 100,000 til 80,000 Kr., saa nærer jeg det Haab, da den ærede Minister selv har aqvieseret ved vort Forslag ved den Behandling om 100,000 Kr., at det ærede Mindretal ikke stal faae sit Forslag vedtaget. Der er en Forskiel mellem det ærede Mindretal og os. Det ærede Mindretal er enigt med os i, at